

КОМПАРАТИВНИЙ АНАЛІЗ НА УРОКАХ ЛІТЕРАТУРНОГО КРАЄЗНАВСТВА

Літературний компонент освітньої галузі «Мови і літератури» Державного стандарту базової і повної загальної середньої освіти спрямовує словесників на реалізацію емоційно-ціннісної, літературознавчої, культурологічної та компаративної змістових ліній. Остання передбачає порівняння літературних творів, їх компонентів, явищ і фактів, що належать до різних літератур, встановлення зв'язків між українською, світовою та літературами національних меншин, розгляд традиційних тем, сюжетів, мотивів, образів та ін. [1]. Вважаємо, що прийоми компаративного аналізу мають зайняти належне місце на уроках літератури рідного краю, виступаючи як засіб, що забезпечує усвідомлення місця творчості письменників-краян у світовому художньому процесі.

Із метою визначення рівня сформованості у дев'ятикласників компаративної компетентності проведено констатувальний зріз. Усього діагностуванням охоплено 60 учителів української літератури шкіл м. Херсона, а також 50 учнів 9-х класів Херсонської багатoproфільної гімназії №20 імені Бориса Лавренюва Херсонської міської ради. На основі положень Державного стандарту базової і повної середньої освіти, чинних шкільних програм із української та зарубіжної літератур визначено критерії, за якими з'ясовувався рівень сформованості у дев'ятикласників компаративної компетентності.

У ході анкетування учителів різних вікових і кваліфікаційних категорій було з'ясовано ступінь розуміння ними мети уроків літератури рідного краю, усвідомлення необхідності компетентного підходу до цих занять, визначено, з якими труднощами стикаються опитані на уроках літературного краєзнавства тощо. Результати дають підстави стверджувати, що словесники переважно правильно розуміють мету уроків літературного краєзнавства, усвідомлюють важливість компетентного підходу, практикують порівняння творів письменників Херсонщини та зарубіжжя, однак при цьому більшість із

них не вважають за потрібне формувати компаративну компетентність в учнів на заняттях із літератури рідного краю. Проведене опитування також засвідчило необхідність розробки методичних матеріалів із літературного краєзнавства, у тому числі поурочних планів із використанням досягнень компаративістики.

Дослідна робота на уроці літературного краєзнавства проходила відповідно до етапів такого заняття, запропонованих В. Шуляром [2]. Визначено методичні засади формування компаративної компетентності школярів під час вивчення оповідання Д. Марковича «Судова помилка» у порівнянні з твором А. Конан Дойля «Пістрява стрічка», що базуються на використанні як традиційних методів і прийомів: метод творчого читання (вибіркове читання, творчі завдання за власними спостереженнями учнів над текстом), репродуктивний метод (слово, розповідь учителя), евристичний (побудова системи запитань, побудова системи завдань), дослідницький (постановка проблемних питань), так і інноваційних: робота в групах, мікрофон та ін.

Зіставлення результатів дослідного навчання учнів у контрольному та експериментальному класах, зміна показників рівня знань дає підстави для висновку про ефективність розробленої методики. Дослідження підтвердило можливість використання на уроках літературного краєзнавства порівняльного аналізу різнонаціональних творів, що сприяє підвищенню рівня компаративної компетентності учнів та зацікавленню художніми здобутками письменників-краян.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Державний стандарт базової і повної загальної середньої освіти // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1392-2011-%D0%BF>.
2. Шуляр В. Сучасний урок української літератури: монографія / В. І. Шуляр. – Миколаїв: Іліон, 2014. – 553 с.

Бондаренко, Л. Г. Компаративний аналіз на уроках літературного краєзнавства [Текст] / Л. Бондаренко // Літературний дивосвіт краян-ювілярів: тези доповідей Всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Миколаїв, 22-23 вересня 2016 року). – Миколаїв : ОШПО, 2016. – С. 14-15.